

ΤΗ ΜΕΡΑ ΤΗΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗΣ ΣΤΟ ΔΕΛΙΝΟ

Του Σπύρου Μελά από το βιβλίο: Οι πόλεμοι 1912-1913. σελίδα 100-105. Κεφάλαιο ΙΑ' «Σ' ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΤΗΣ 5^{ης} ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ»

Θα παρακαλέσω τώρα τον αναγνώστη ν' αφήσουμε για μια στιγμή την 4^η Μεραρχία, για να ταξιδέψουμε, να πάμε ν' απαντήσουμε την Πέμπτη. Πού βρισκότανε; Δεν το ξέραμε ούτε' εμείς. Έπρεπε να ψάξουμε να τη βρούμε στην κατεύθυνση που είχε δώσει ο στρατηγός: κατά το χωριό Δέλινο, που θα μας οδηγούσε μια γιδόστρατα όλο γκρεμούς, ο Λουκάς, ο κακόμοιρος αδελφός της όμορφης του Ραχόβου. Ήμαστε, μαζί μ' αυτόν, μια μικρή περίπολος από επτά πρόσωπα: τρεις καβαλάρηδες, ένας δεκανέας, ο ανθυπίλαρχος Βαρδουλάκης κι αυτός που γράφει. Όταν φτάσαμε στο Δέλινο και ξεπεζέψαμε στη μικρή πλατεία, οι χωριάτες μας ζώσανε σαν φοβισμένοι:

- Δεν πάει μισή ώρα, κύριε αξιωματικέ, είπε ένας απ' όλους, που από δώθε πέρασαν τούρκικες καβάλες ... (ιππείς).

- Πόσες;

- Δέκα καβάλες ήτανε, κύριε αξιωματικέ ...

- Σας πείραξαν;

- Όχι. Χάλιεψαν να μαθαίνουν πούθ' έκαμι του Ηλληνικού τ' ασκέρι ...

- Εσείς τι τους είπατε;

- Δεν ξέρουμε! ... αυτό τους είπαμι.

- Καλά. Για πες μου τώρα, δεν ξέρετε στ' αλήθεια αν είναι ελληνικός στρατός εδώ κοντά;

- Στου Ράχοβου λιεν πως είναι ...

- Από κει ερχόμαστε... Αλλού δεν είναι στρατός δικός μας;

- Κατά τον Τρανόβαλτο λιεν ... Ου δάσκαλους θα ξέρ'... ου μυλουνάς απ' ώχει του μύλου κατ' στου πουτάμ' λιέει απ' την αυγή περνάνε τέτοια ταμπούρια κατά την Κζάνη.

- Ταμπούρια;

- Αχά, ταμπούρια, ασκέρια ...

- Καλά, πάρε τ' άλογα μια στιγμή εδώ, ριχτ' τους άχειρο, δώσε μας λίγο ψωμί και φώναξε αμέσως το δάσκαλο...

- Μετά χαράς κύριε αξιωματικέ... Από σήμερα εγώ του φέσι μ' θα του σκίσου, κύριε αξιωματικέ... Δεν έχει πια νιζάμιδες και σουαρήδες – ιππείς και ζαπτιέδες... Ζήτου του Ηλληνικό!

Ο χωριάτης, ένας στεγνός, μεσόκοπος γεωργός, παρέδωσε τ' άλογά μας σε κάποιο συγγενή του και μας πήγε από ένα χαριτωμένο δρομάκο στο σπιτάκι του, στεγασμένο μ' ακανόνιστες πλάκες όπως τα σπίτια των

χωριών του Πηλίου. Μας έμπασε σε μια μεγάλη κάμαρη, ολόγυμνη, με τους τοίχους φρεσκοβαμένους και στρωμένη με ψάθα. Στο τζάκι καίγανε μεγάλα κούτσουρα. Καθισμένη κοντά έπλεκε μάλλινη κάλτσα η νοικοκυρά, εικόνα χωριάτικης καλλονής, ξεβαμμένη απ' την πολυκαιρία. Άμα μας είδε, άφησε στη στιγμή τη δουλειά της κι ήρθε να μας προαπαντήσει και, καθώς άκουσε να τη λέμε «μητέρα» δεν μπόρεσε να κρατήσει τα δάκρυά της.

- Αχ, πηδάκια μ'... Είναι μα μην πιστέβ' κανένας τα μάτια τ'!...

Με μια ματιά συνεννοήθηκε με τον άντρα της. Και σε λιγάκι έφερε τσανάκα γεμάτη ξυνόγαλο κι ένα καρβέλι μαύρο ψωμί, αμβροσία και νέκταρ γι' ανθρώπους πεθαμένους απ' την πείνα και την κούραση. Κι ενώ τρώγαμε αχόρταγα, ξαπλωμένοι κοντά στη φωτιά, ο χωριάτης μας ιστόρησε την κωμικοτραγική περιπέτειά του, που μας έδωσε να νιώσουμε σε ποια πυκνά σκοτάδια ζήσανε στη Μακεδονία δυνάστης και δυναστευόμενοι.

Στις φυλακές της Αίγινας ήτανε μια συμμορία βαρυποινίτες, που είχε βάλει σ' ενέργεια μια παλιά μέθοδο απάτης. Ένας από τη συμμορία έστειλε σ' αυτό το φτωχό χωριάτη του Δέλινου ένα γράμμα, που, αφού όρκιζε να το κρατήσει κρυφό, του 'κανε την αποκάλυψη ότι αυτός τάχα ο κατάδικος, ληστής άλλοτε στη Μακεδονία, είχε ληστέψει γνωστό τούρκο μπέη, κυνηγημένος όμως από τα αποσπάσματα είχε αναγκαστεί να παραχώσει τα λάφυρά του, σεβαστό αριθμό από λίρες οθωμανικές, σε κάποιο δάσος και είχε σημαδέψει το μέρος. Και πρότεινε στο χωριάτη να πάει να ξεθάψει το θησαυρό και να τον μοιραστούνε. Πριν όμως του αποκαλύψει το μέρος – έγραψε ο κατάδικος- είχε ανάγκη να του στείλει ο χωριάτης λίγα λεφτά σαν καπάρο. Αυτό το παραμύθι το είχε πάρει πολύ σοβαρά ο χωριάτης και είχε ανοίξει με τον κατάδικο αλληλογραφία, προσπαθώντας να τον καταφέρει να του φανερώσει το μέρος, χωρίς να πάρει προκαταβολή.

Ο κατάδικος φάνηκε ότι τάχα υποχωρεί, μετρίασε τις αξιώσεις του και δεν ζητούσε από το χωριάτη παρά μικρό σχετικά ποσό, όσο θα 'φτανε για τα ναύλα ως το Δέλινο έμπιστου προσώπου, που θα πήγαινε να δείξει το μέρος –όταν εισβάλλουν στο σπίτι του χωριάτη ζαπίδες, κάνουν έρευνα και κατάσχεση της αλληλογραφίας του, τον πιάνουν, τον πάνε δεμένο στα Σέρβια, τον προφυλακίζουν, τον δικάζουν για «συνωμοσία κατά του καθεστώτος, εν συνεννοήσει μετ' αλλοδαπών» - τα γράμματα τα χαρακτήρισαν ως συνθηματικά- και τον καταδικάζουν με μεγάλη επιείκεια σ' εξαετή φυλάκιση! Ποτέ η κακή θέληση και η καχυποψία δεν ετιμώρησαν αυστηρότερα την αφέλεια και την ευπιστία.

Ο δάσκαλος που είχαμε ζητήσει έφτασε στο μεταξύ. Ήταν ένας αδύνατος ρασοφόρος μ' ολοστρόγγυλα και μεγάλα ματογυάλια σαν φανάρια ατμομηχανής, αξιοπρεπής και περήφανος ότι έκανε το φύλακα και των δύο συγχρόνως μεγάλων εθνικών παραδόσεων, της γλώσσας και της θρησκείας. Έκανε φράσεις επί μια ολόκληρη ώρα, στάθηκε όμως αδύνατο να μας δώσει μια ξάστερη πληροφορία.

- Λιέου να πααίνουμι στου Μόκρου, κύριε αξιωματικέ –είπε ο Λουκάς, που ζαρωμένος σε μια γωνιά έχασκε θαυμάζοντας τη σοφία του δασκάλου, που δεν καταλάβαινε ωστόσο ούτε μια λέξη απ' τη ρητορική του- ικεί στου Μόκρου ου Δημήτρ'ς θα ξέρ'!...

- Ποιος είναι ο Δημήτρης;

Ένας τζουμπάνους.

Καβαλικέψαμε. Χρειάστηκε να μεταχειριστώ βία για ν' αφήσει το παχνί ο φουκαράς ο ντορής μου. Ο Λουκάς πήγαινε μπροστά ξυπόλητος κάτω από τη ραγδαία βροχή που άρχισε να πέφτει εφαρμόζοντας μ' υπομονή συνεξάντλητη το χριστιανικό ρητό «και όστις σε αγγαρεύει μίλιον εν, ύπαγε μετ' αυτού δύο».Μας οδηγούσε μακριά από τους πατημένους δρόμους, από μονοπάτια γνωστά μονάχα σε βοσκούς για ν' αποφεύγουμε συνάντηση με ομάδες φυγάδων.

Φτάσαμε σώοι και αβλαβείς στο Μόκρο.

Τάκης Παπαθανασίου